

БЕЛАРУСКІ ДЫСКУРС СУЧАСНЫХ СМІ НА ПРЫКЛАДЗЕ ТЭЛЕГРАМ-КАНАЛА *ONLINER* ПА-БЕЛАРУСКУ

Іванова Ангеліна

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Албут А.А. – магістр філ. навук

Мэтай працы з'яўляецца вывучэнне беларускага дыскурсу ў сучасных СМІ на прыкладзе тэлеграм-канала *Onliner* па-беларуску. Задачы даследавання ўключаюць: азначэнне паняцця дыскурсу і яго ролі ў СМІ, аналіз асаблівасцяў беларускага дыскурсу ў СМІ, апісанне тэлеграм-канала *Onliner* па-беларуску, аналіз дыскурсу тэлеграм-канала *Onliner* па-беларуску, а таксама выяўленне асаблівасцей беларускага дыскурсу ў дадзеным тэлеграм-канале.

Уплыў платформы «Telegram» у Беларусі расце. Гэты сэрвіс, створаны ў 2013 г., сёння стаў знакавай крыніцай масавай інфармацыі. Яго ключавой асаблівасцю з'яўляюцца публічныя каналы. Яны дазваляюць аўтарам абменьвацца кантэнтам з неабмежаванай аўдыторыяй. Прафесіяналізацыя некаторых тэлеграм-каналаў можа кідаць выклік журналістам сеткавых выданняў, тэлеканалаў, радыёстанцый, газет у частцы фарміравання навінавага кантэнту.

Актуальнасць тэмы даследавання звязана з тым, што ў сучасным свеце СМІ іграюць важную ролю ў фарміраванні грамадскай думкі і ўздзеяння на сацыяльную практыку. У беларускім грамадстве тэлеграм-каналы сталі папулярнай крыніцай інфармацыі, а многія з іх маюць ярка выражаны беларускі дыкурс – змест, звязаны з гісторыяй, мовай, культурай. Такі дыкурс нясе сваю спецыфіку і можа быць прывабным для аўдыторыі, але адначасова з'яўляецца аб'ектам даследавання ў кантэксце вывучэння культурных асаблівасцяў нацыі. У дадзенай працы будзе праведзены аналіз дыскурсу тэлеграм-канала *Onliner* па-беларуску, каб выявіць асаблівасці беларускага дыскурсу.

Тэарэтычнае асэнсаванне тэрміна *дыкурс* абапіраецца на [1]. Дыкурс – гэта ўстойлівы набор ведаў, уяўленняў і практык, якія вызначаюць, як людзі ўзаемадзейнічаюць адно з адным і як яны інтэрпрэтуюць свет

вакол сябе. Дыскурсіўная практыка складаецца з моўных сродкаў (слоў, прапаноў, дыскурсіўных канструкцый), якія служаць для стварэння тэкставых выказванняў. СМІ з'яўляюцца адным з найважнейшых інструментаў для перадачы дыскурсу. СМІ могуць ствараць, змяняць і ўзмацняць пэўныя дыскурсіўныя практыкі ў грамадстве. Яны фарміруюць грамадскую думку, культывуюць перакананні і каштоўнасці, падтрымліваюць дамінантныя сацыяльныя нормы і ідэалогіі.

Беларускі дыскурс у СМІ мае некалькі асаблівасцяў. Адзначым важную асаблівасць для нашай тэмы: у беларускім дыскурсе ў СМІ прысутнічае нацыянальны кантэкст, звязаны з культурай і гісторыяй Беларусі.

Onliner па-беларуску – гэта канал у месенджары «Telegram», прысвечаны навінам, падзеям і цікавым фактам, якія адбываюцца ў Беларусі. Канал быў створаны ў 2019 г., і на сёння на яго падпісаны больш за 100 тыс. карыстальнікаў. На канале публікуюцца навіны аб палітыцы, эканоміцы, культуры, спорце і іншых галінах жыцця краіны. Акрамя таго, на канале можна знайсці аналітычныя матэрыялы, інтэрв'ю, відэа-рэпартажы і многае іншае.

Аналіз дыскурсу тэлеграм-канала *Onliner па-беларуску* паказаў, што асноўнай мэтавай аўдыторыяй канала з'яўляюцца актыўныя карыстальнікі інтэрнэту ва ўзросце ад 20 да 40 гадоў. Як правіла, гэта людзі, якія сочаць за палітычнай і сацыяльнай сітуацыяй у краіне, цікавяцца навінамі, аналітыкай і каментарамі экспертаў. Дыскурс на канале з'яўляецца хутчэй інфармацыйным, чым маніпуляцыйным. На канале публікуюцца навіны, аналітычныя матэрыялы і каментары, якія заснаваныя на фактах і даследаваннях.

Для аналізу дыскурсу тэлеграм-канала *Onliner па-беларуску* былі вывучаны некалькі апошніх публікацый на канале. У ходзе аналізу было выяўлена некалькі асаблівасцяў дыскурсу дадзенага канала.

1. Мова: асноўнай мовай канала з'яўляецца беларуская мова, што кажа пра яго арыентацыю на беларускую аўдыторыю.

2. Акцэнт на беларускай культуры і традыцыях. У паведамленнях тэлеграм-канала *Onliner па-беларуску* часта можна ўбачыць згадкі пра беларускую культуру, традыцыі, гісторыю і нацыянальныя дасягненні. Гэта дапамагае ўмацаваць нацыянальную і культурную ідэнтычнасць аўдыторыі і прыцягнуць больш увагі да нацыянальных справах і падзеям.

3. Нейтральнасць: у цэлым, дыскурс канала *Onliner па-беларуску* адрозніваецца нейтральнасцю і не мае ярка выяўленай пазіцыі, што адпавядае яго статусу інфармацыйнага партала. Інфармацыя падаецца досыць аб'ектыўна. Тое, што канал адрозніваецца нейтральным тонам зносін, азначае, што ён стварае атмасферу даверу і прафесіяналізму.

4. Тэматыка: канал *Onliner па-беларуску* ахоплівае шырокае кола тэм, пачынаючы ад правілаў беларускай мовы і заканчваючы тэхналагічнымі навінкамі і грамадскімі падзеямі. Выкарыстоўваюцца тэмы на беларускай мове пра саму беларускую мову і таксама пра цікавыя факты пра людзей, будынкі ці з'явы. Яны часта высялаюць карткі з правіламі беларускай мовы, каб дапамагаць чытачам удасканаліваць сваё маўленне шляхам прагляду гэтых малюнкаў. Дарэчы, на канале вельмі часта праводзяцца апытанні, якія правяраюць нормы беларускай мовы. Яны дапамагаюць вучыцца на сваіх памылках і запамінаць праз іх, як правільна трэба ўжываць словы ў той ці іншай сітуацыі. Гэта можна назваць своеасаблівым злучэннем канала і яго аўдыторыі. На канале ёсць цікавыя публікацыі пра розныя будынкі. Напрыклад, нядаўна з'явілася інфармацыя пра Фарны касцёл у Гродне, і гэты помнік сапраўды ўражае. Спіс месцаў, якія вы захочаце наведаць можа пашырацца колькі заўгодна, таму што на канале рэгулярна распавядаецца пра цікавыя аб'екты і куткі. Сустрэкаюцца публікацыі з топам фільмаў і серыялаў месяца і з прапановай паглядзець што-небудзь з гэтай падборкі. Таму не трэба нават доўга думаць і вырашаць, што хочацца паглядзець, бо можна проста зайсці на канал і ўбачыць спіс захапляльных фільмаў і серыялаў.

5. Інтэрактыўнасць: канал *Onliner па-беларуску* падтрымлівае інтэрактыўнасць з аўдыторыяй, уключаючы магчымасць каментавання і абмену думкамі. Тэлеграм-канал падтрымлівае інтэрактыўнасць з аўдыторыяй, каб атрымаць зваротную сувязь і ўлічваць меркаванні карыстальнікаў. Гэта можа дапамагчы каналу больш дакладна вызначаць, што цікавіць іх аўдыторыю.

6. Частата публікацый: канал *Onliner па-беларуску* публікуе навіны і матэрыялы даволі часта, што дазваляе яму быць у курсе апошніх падзей і трымаць аўдыторыю ў курсе таго, што адбываецца.

У цэлым, тэлеграм-канал *Onliner па-беларуску* з'яўляецца важнай крыніцай інфармацыі для беларускай аўдыторыі, якая актыўна выкарыстоўвае сучасныя формы камунікацыі і імкнецца падтрымліваць нацыянальную і моўную ідэнтычнасць сваёй аўдыторыі, адначасова падаючы карысны кантэнт у галіне беларускай мовы і беларускай культуры.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. *Dyskurs : Aspekty lingwistyczne, semiotyczne i komunikacyjne / pod red. A. Riklewicza, I. Uchwanowej-Szmygowej. – Olsztyn, 2015. – 312 s. .*